

WSKAŹNIKI REFERENCYJNE – WYBRANE ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU SPRAWIEDLIWOŚCI UE

WYBRANE ORZECZENIA TSUE (1)

Wyrok Trybunału z dnia 26 stycznia 2017 r.,
Banco Primus SA, C-421/14

„jeśli sąd odsyłający jest zdania, że warunek umowy dotyczący sposobu obliczania odsetek zwykłych, taki jak sporny w postępowaniu głównym, **nie został wyrażony prostym i zrozumiałym językiem w rozumieniu art. 4 ust. 2 tej dyrektywy**, ciąży na nim obowiązek zbadania, czy warunek ten jest nieuczciwy w rozumieniu art. 3 ust. 1 tej samej dyrektywy. W ramach takiego badania sąd odsyłający musi w szczególności **porównać metodę obliczania stawki odsetek zwykłych przewidzianą przez ową klauzulę i rzeczywistą stawkę tychże odsetek ze zwykle stosowanymi metodami ich obliczania oraz stawką odsetek ustawowych, a także ze stawkami odsetek stosowanymi na rynku w chwili zawarcia umowy stanowiącej przedmiot sporu w postępowaniu głównym w przypadku kredytu równoważnej wysokości i udzielonego na równoważny okres co w przypadku badanej umowy kredytu**”

Wyrok TSUE z dnia 20 września 2017 r., **Andriuc**, C-186/16,

- „wymóg wyrażenia warunku prostym i zrozumiałym językiem ma zastosowanie nawet wówczas, gdy warunek objęty jest pojęciami „głównego przedmiotu umowy” lub „relacji ceny i wynagrodzenia do dostarczonych w zamian towarów lub usług” w rozumieniu art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13”
- „wymogu tego, nie można zawężyć do zrozumiałości tych warunków pod względem formalnym i gramatycznym, lecz przeciwnie (...) ów wymóg wyrażenia warunków umownych prostym i zrozumiałym językiem i w konsekwencji przejrzystości musi podlegać wykładni rozszerzającej”.
- „wobec powyższego wymóg, aby warunek umowny był wyrażony prostym i zrozumiałym językiem, należy rozumieć w ten sposób, iż powinien być on rozumiany jako nakazujący także, by umowa przedstawiała w sposób przejrzysty konkretne działanie mechanizmu, do którego odnosi się ów warunek, a także, w zależności od przypadku, związek między tym mechanizmem a mechanizmem przewidzianym w innych warunkach, **tak by konsument był w stanie oszacować, w oparciu o jednoznaczne i zrozumiałe kryteria, wpływające dla niego z tej umowy konsekwencje ekonomiczne**”.

WYBRANE ORZECZENIA TSUE (2)

- Wyrok TSUE z dnia 3 marca 2020 r., **Gómez**, C-125/18
 - chodzi o to, „*by właściwie poinformowany oraz dostatecznie uważny i rozsądny przeciętny konsument był w stanie zrozumieć konkretne działanie metody obliczania tej stopy procentowej i oszacować tym samym w oparciu o jednoznaczne i zrozumiałe kryteria potencjalnie istotne konsekwencje ekonomiczne takiego warunku dla swoich zobowiązań finansowych*”
 - „*do sądu krajowego należy ustalenie, z uwzględnieniem ogółu okoliczności zawarcia umowy, czy w rozpatrywanej sprawie konsumentowi podano wszystkie informacje mogące mieć wpływ na zakres jego obowiązków i pozwalające mu ocenić między innymi całkowity koszt kredytu.*”
 - „*dla oceny przejrzystości spornego warunku umowy ma również znaczenie okoliczność, że instytucje kredytowe były zobowiązane powiadomić konsumentów o zmianach wskaźnika IRPH hiszpańskich kas oszczędnościowych w ciągu dwóch lat kalendarzowych poprzedzających zawarcie umów kredytu oraz o jego ostatniej dostępnej wartości. Takie informacje mogą również dać konsumentowi obiektywną wskazówkę co do konsekwencji gospodarczych wynikających z zastosowania takiego wskaźnika i stanowią użyteczny punkt odniesienia między obliczaniem zmiennej stopy procentowej w oparciu o wskaźnik IRPH hiszpańskich kas oszczędnościowych a innymi wzorami obliczania stóp procentowych.*”
 - „*Na elementy szczególnie istotne dla oceny, jakiej powinien dokonać sąd krajowy w tym względzie, składają się z jednej strony okoliczność, czy ze względu na publikację sposobu obliczania wspomnianej stopy procentowej główne elementy dotyczące obliczania tej stopy są łatwo dostępne dla każdej osoby zamierzającej zawrzeć umowę o kredyt hipoteczny, oraz z drugiej strony dostarczenie informacji na temat zmian w przeszłości tego wskaźnika, na podstawie którego obliczana jest ta stopa procentowa.*”

WYBRANE ORZECZENIA TSUE (3)

Postanowienie TSUE z dnia 17 listopada 2021, **Bankia vs Gomez II**, C-655/20

- *„Artykuł 5 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich oraz wymóg przejrzystości warunków umownych w kontekście kredytu hipotecznego należy interpretować w ten sposób, że zezwalają przedsiębiorcy na niezawarcie w takiej umowie pełnej definicji wskaźnika referencyjnego służącego do obliczenia zmiennej stopy procentowej lub na niedostarczenie konsumentowi, przed zawarciem umowy, broszury informacyjnej przedstawiającej dotychczasowe zmiany tego wskaźnika, na tej podstawie, iż informacje dotyczące tego wskaźnika są oficjalnie publikowane, pod warunkiem że w świetle publicznie dostępnych oraz dostarczonych informacji, w danym wypadku przez przedsiębiorcę, właściwie poinformowany oraz dostatecznie uważny i rozsądny przeciętny konsument, był w stanie zrozumieć konkretne działanie metody obliczania wskaźnika referencyjnego i w ten sposób ocenić, na podstawie precyzyjnych i zrozumiałych kryteriów, potencjalnie istotne konsekwencje gospodarcze takiej klauzuli dla swoich zobowiązań finansowych.”*

WYBRANE ORZECZENIA TSUE (4)

Wyrok TSUE z dnia 28 lutego 2023, **Caixabank**, C-254/22

„Artykuły 3, 5 i 7 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich

należy interpretować w ten sposób, że:

*nie stoją one na przeszkodzie krajowym przepisom oraz orzecznictwu krajowemu, które zwalniają przedsiębiorcę z obowiązku dostarczenia konsumentowi przy zawieraniu umowy o kredyt hipoteczny informacji dotyczącej dotychczasowej zmiany wskaźnika referencyjnego, przynajmniej w trakcie dwóch ostatnich lat, poprzez dokonanie porównania w stosunku do innego wskaźnika niż Euribor, pod warunkiem że owe przepisy oraz to orzecznictwo krajowe pozwalają sądowi na upewnienie się, że **w świetle publicznie dostępnych** oraz dostarczonych informacji, w danym wypadku przez przedsiębiorcę, właściwie poinformowany oraz dostatecznie uważny i rozsądny przeciętny konsument był w stanie zrozumieć konkretne działanie metody obliczania wskaźnika referencyjnego i w ten sposób ocenić, na podstawie precyzyjnych i zrozumiałych kryteriów, potencjalnie istotne konsekwencje gospodarcze warunku umownego określającego zmienną stopę procentową dla swoich zobowiązań finansowych.”*

„Artykuł 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13

należy interpretować w ten sposób, że:

nie stoją one na przeszkodzie temu, by w przypadku nieważności nieuczciwego warunku określającego zmienną stopę procentową umowy o kredyt hipoteczny przy użyciu wskaźnika referencyjnego sąd krajowy zastąpił ten wskaźnik przewidzianym prawem wskaźnikiem mającym zastosowanie w braku odmiennego porozumienia między stronami umowy, pod warunkiem że umowa o dany kredyt hipoteczny nie może dalej obowiązywać w przypadku usunięcia rzeczonoego nieuczciwego warunku, a unieważnienie całej umowy naraża konsumenta na szczególnie niekorzystne konsekwencje.”

PYTANIE SĄDU RUMUŃSKIEGO, KTÓRE OCZEKUJE NA ROZSTRZYGNIĘCIE:

Sprawa C-176/23

Sprawa dotyczy sytuacji, której strony zawarły aneks przewidujący zmianę klauzuli zmiennego oprocentowania, która to klauzula pozostawiała bankowi swobodę zmiany w oparciu o warunki rynkowe, na klauzulę LIBOR plus marża (takiej zmiany wymagała rumuńska ustawa).

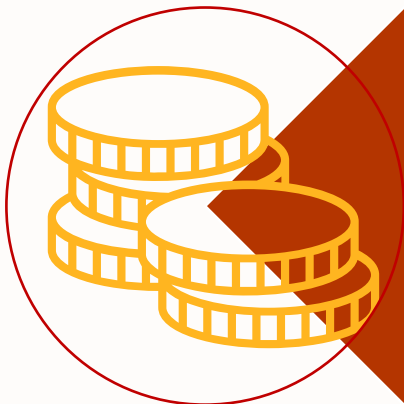
Sąd rumuński pyta czy takie postanowienia aneksu, odzwierciedlające przepisy ustawowe, podlegają ocenie z perspektywy abuzywności. Sąd rumuński zauważa bowiem, że zmiana została zaoferowana w środowisku niskiego LIBORu, który potem wzrósł, a konsumentowi nie przedstawiono wszystkich niezbędnych informacji o ryzyku wzrostu.

SĄD NAJWYŻSZY ORAZ TSUE W SPRAWIE OBOWIĄZKÓW INFORMACYJNYCH DOTYCZĄCYCH RYZYKA KURSOWEGO

Sąd Najwyższy – wyrok z dnia 13 maja 2022, II CSKP 464/22

- Informacja o 20% ryzyku zmian może nie być wystarczająca.
- Należy przewidzieć instrumenty zapewniające rzeczywiste przekazanie informacji konsumentowi.

TSUE w sprawach połączonych od C-776/19 do C-782/19, BNP Paribas

- Przedsiębiorca ma przedstawić informacje pozwalające konsumentowi zrozumieć:
- - „rzeczywiste ryzyko, na które narażony jest on w trakcie całego okresu obowiązywania umowy w razie **znacznej** deprecjacji waluty, w której otrzymuje wynagrodzenie, względem waluty rozliczeniowej.”

Jak prawidłowo wykonać
obowiązki informacyjne
zastępując WIBOR innym
wskaźnikiem referencyjnym?

Dziękuję za uwagę

Anna Cudna-Wagner

**Partner, Head of Dispute
Resolution (Poland)**

T +48 22 520 55 29

E Anna.Cudna-Wagner@cms-cmno.com